



СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ХРИСТО БОТЕВ“ С. ГАБАРЕ

общ. Бяла Слатина , ул. “Тома Николов” №1

тел.: 09140 44 41; Директор: 0897 930 415; e-mail: info-602022@edu.mon.bg

УТВЪРДИЛ:

ДИРЕКТОР: ИНЖ. МАРИО НИКОЛОВ

ЗАПОВЕД: №№1001 /14.09.2026 г.

14.9.2026 г.

X

инж. Марио Николов

Директор на СУ "Христо Ботев", с. Габаре

Signed by: MARIO TSENOV NIKOLOV

П Л А Н- П Р О Г Р А М А
ЗА ДЕЙНОСТТА НА ВЪТРЕШНО-ИНСТИТУЦИОНАЛНА КОМИСИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА
/ ВИКБДП/

ПРЕЗ УЧЕБНАТА 2026 – 20267 ГОДИНА

I. Контекст

1. Вътрешно-институционалната комисия по БДП (ВИКБДП) е избрана на заседание на Педагогическия съвет, утвърдена е със заповед на директора и е в състав:

Председател:

Членове:

1. Петя Иванова-начален учител
2. Кети Бисерова – учител в ЦДО
3. Марияна Тошева - прогимназиален учител
4. Румен Божинов - гимназиален учител
4. Стефани Петрова - гимназиален учител

2. Планът на комисията е приет на заседание на Педагогическия съвет.

3. Дейността на Вътрешно-институционалната комисия по безопасност на движението по пътищата е регламентирана със Системата за организация и управление на дейностите, свързани с възпитанието и обучение по безопасност на движението по пътищата (БДП) в системата на предучилищното и училищното образование, утвърдена със Заповед № РД 09-156/ 27.01.2023 г. на министъра на образованието и развитието, Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата в Република България за периода 2021-2030 г. (Решение на Министерски съвет № 775 от 26 октомври 2020 г.), както и План за действие 2021-2023 г. с приложения към него, и Концепция за обучение по безопасност на движението по пътищата 2020 г., приета с Решение № 7 на Министерския съвет от 07.01.2021 г. и Секторната стратегия за безопасност на движението по пътищата (2021-2030), утвърдена със Заповед № РД09-528 от 02.03.2021 г. на министъра на образованието и науката.

4. Вътрешно-институционалната комисия по безопасност на движението по пътищата (ВИКБДП) подпомага директора на училището в контрола на обучението по БДП, в създаването на условия за неговата ефективност, в реализацията на съвместни инициативи с институциите и обществеността за пътната безопасност на децата и учениците и др.

5. В края на учебната година ВИКБДП информира педагогическия съвет за резултатите от дейността си, включително и за предложенията до кмета за подобряване на прилежащата пътна инфраструктура преди началото на новата учебна година.

През предходната учебна година ВИКБДП е осъществила контролни дейности във връзка с преподаването на БДП, подпомагала е процеса на осигуряване на учебни помагала, познавателни книжки, интерактивни и технически средства и други дидактически материали и е подпомагала взаимодействието на училището с външни организации, осъществяващи дейности с насока безопасност на движението по пътищата. Дейностите са в съответствие с действащите регламенти и указания.

II. Основни приоритети за учебната година

Комисията осъществява организационни и контролни дейности, свързани с обучението по БДП в училището и формирането на умения у учениците за гарантиране на тяхната безопасност на пътя. Координира дейността с регионалното управление на образованието и външни организации при реализиране на инициативи за безопасно движение по пътищата.

1. Прилагане на интегрирана система за планиране, изпълнение, контрол и оценка на училищната политика по БДП;
2. Подобряване на координацията и задълбочаване на взаимодействието между училището, родителите, общината и РУО при изпълнение на политиката в областта на БДП;
3. Осъществяване на ефективна комуникация и сътрудничество за подобряване на учебно-техническа база в училището и за обезопасяване района на училището;
4. Осигуряване на ефективно обучение по безопасност на движението по пътищата за всички ученици от I до XII клас (в зависимост от вида на училището) с оглед намаляване на инциденти с деца и ученици по пътищата;
5. Превенция на рисковете за здравето и живота на децата при взаимодействието им с пътната система като участници в движението по пътищата;
6. Развитие на социално отговорна организационна култура за БДП.

Планът е разработен в изпълнение на Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата в Република България 2021 - 2030 г., Плана за действие 2021 - 2023 към Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата и Секторната стратегия за безопасност на движението на пътищата (2021-2030) на Министерство на образованието и науката.

Планът обхваща първата година от действието на Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата в Република България 2021-2030 г. и Плана за действие 2021-2023 към Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата и представя в обобщен вид мерките за безопасност на движението по пътищата, обособени по стратегически цели и тематични направления, касаещи начален, прогимназиален и гимназиален учебен модул.

В плана целите и тематичните направления са разпределени по области на въздействие от националната политика по БДП, а мерките са съотнесени спрямо ефекта на въздействието им, индикатора и срока по мярката и източника на информация за докладване на изпълнението на мярката, дефинирани от определените в Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата в Република България 2021-2030 г. и Плана за действие 2021-2023 към Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата.

Планът е обект на актуализация в началото на всяка учебна година за съответните години от Плана за действие 2024 - 2026 към Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата, както и при необходимост. Актуализацията е възможна с оглед конкретизиране на мерките на годишна база, както и планиране на нови мерки, за които има обективна необходимост да бъдат включени в Плана за действие съгласно годишните приоритети и оперативните цели на държавната политика по БДП

Планът за действие се отчита по разработени от ДАБДП образци, приложени към Плана за действие 2024 - 2026 към Националната стратегия за безопасност на движението по пътищата.

III. ОРГАНИЗАЦИОННА ДЕЙНОСТ:

- Събрание на комисията по БДП в СУ „Христо Ботев“ в началото на всяка учебна година;
- Изготвяне на годишен план и седмични графици за преподаване на темите(модули) по БДП, според изискването на МОН и непрекъснатото им актуализиране;
- Планиране и подготвяне на теоретични и практически занимания(на открито) в рамките на учебната година в и извънкласна дейност, подготовка за състезания по БДП от училищен, областен и национален характер и участия по възможност. -Среци-беседи и използване на интерактивни методи за обучение;
- Презентации;
- Увеличаване на броя и часовете по практически занимания и специфичен подход към зрелостниците и тези, които вече притежават СУМПС;
- Активна и пасивна безопасност;

Целево осъществяване на активен контакт и диалог с родителите, имащ за цел допълнително обучение, превенция и възпитателен модел на „личния пример“;

При необходимост пряка комуникация и **КООРДИНАЦИЯ** между

ГДНП: Главна дирекция пътна полиция

УКБДП: Училищни комисии по безопасност на движението по пътищата

ОБКБДП: Общинска комисия по безопасност на движението по пътищата

ОКБДП: Областна комисия по БДП

СБА: Съюз на българските автомобилисти

БЧК: Български червен кръст

Задължително изучаване (при гимназиалния етап) на Протокола за разговор с телефон 112, както и правилния комплекс от стъпки при ситуация на ПТП;

Събрание на комисията по БДП в СУ „Христо Ботев“ с. Габаре в края на учебната година и отчет за извършената дейност;

IV. НАПРАВЛЕНИЯ

ТЕМАТИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ 1:УПРАВЛЕНИЕ, ОСНОВАНО НА ИНТЕГРИТЕТ					
№	Наименование на мярката	Ефект на мярката	Отговорник по мярката	Индикатор и срок по мярката, докладвани на заседания на ДОККПБДП и в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП	Източник на информация за докладване на изпълнението на мярката
1.1	Цел: Прилагане на интегрирана система за планиране, изпълнение, отчитане, контрол и оценка на политика по БДП в единна стратегическа рамка				
1.1.1	Отчитане изпълнението на Плана за действие за БДП за учебната 2024- 2025 г. пред Педагогически съвет.	Годишна отчетност на цялостната политика по личностното развитие и полученият набор от знания.	Директор	Годишен доклад по Плана за действие за БДП за 2025- 2026 г. Срок: До 15 .09. 2026 г.	Информация, постъпила от класните ръководители и от РУО за изпълнени мерки на регионално ниво за БДП. Информация за изпълнение на мерките на ниво училище, спрямо служителите в държавната администрация.

1.1.2	Разработване на годишен план-програма	Плановост на мерки по БДР Презентация	Директор	Актуализиран план за действие Срок: 15 .09. 2026 г.	План-програма за БДП, представена от Директора
1.1.3.	Годишна актуализация на Плана за действие по БДП	Гъвкавост и адаптивност на годишното изпълнение на политиката по БДП, съгл. годишните приоритети и оперативни цели на Нац. политика за БДП, разработвани от ДАБДП и прилагани в училището	Директор, ПС, преподаващи БДП	Актуализиран план за действие Предложения на компетентните институции Срок: 15.09.2026 г.	
	Планиране и финансова осигуряване на мерки по БДП, в рамките на делегирания бюджет на училището	Планово и финансово обезпечаване на мерките на училищно ниво	Директор, Счетоводител	Предвиждане на устойчиво финансиране на мерките по БДП в рамките в годишните бюджетни разчети на институцията Срок: Септември 2026-юли 2027	

1.2	Цел: Осъществяване на ефективна комуникация и създаване на широка рамка на сътрудничество и съпричастност за различните аспекти от БДП				
1.2.1	Прилагане на единна комуникационна стратегия по БДП.	Консенсус и обединени усилия за ефективно изпълнение на политиката по БДП в училищната институцията, съобразно спецификата и изискванията на ДАБДП.	Директор, ЗДУД, Преподавател по БДП	Съвместни консенсусни решения. Срок: Септември 2026-юли 2027	Официална електронна страница на училището, https://su-gabare.org/
ТЕМАТИЧНО НАПРАВЛЕНИЕ 2: СОЦИАЛНО ОТГОВОРНО ПОВЕДЕНИЕ: УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ					
2.1	Цел: Превенция на рисковете за здравето и живота на децата при взаимодействието им с пътната система като участници в движението по пътищата				
2.1.1	Оптимизирано обучение на деца и ученици по БДП в системата на образованието в единна концептуална рамка: <ul style="list-style-type: none"> - осъвременяване на учебната документация по БДП въз основа на опита в Република България и водещите страни - по отношение на БДП; заделяне на допълнителни финансови (ако бюджета на 	Поставяне на темата във фокуса на обществен дебат Подобрено управление на дейностите за възпитание и обучение на децата и учениците по БДП Подготвени деца и ученици в областта на БДП.	Директор, ЗДУД Класни ръководители, Преподавател по БДП	Изпълнени мерки за подобряване обучението на деца и ученици по БДП. Срок: Септември 2026-юли 2027	Докладвана от учителите информация – регулярно за заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП на Директора.

	<p>институцията позволява), технически и човешки ресурси за обезпечаване на обучението по БДП ,интегриране на темите по БДП в темите от учебното съдържание по общообразователните учебни предмети и/или по предметите за придобиване на професионална квалификация, едновременно с преподаването им като отделен предмет; - прилагане на единни образователни стандарти по места; - използване на учебни материали и подходи, адаптирани както към възрастта и зрелостта на обучаваните, така и към духа на времето; -обучение с натрупване, при което всяко ниво на обучение надгражда предишното с цел приемственост и ефективен напредък; -подпомагане на ръководствата на училищата и в частност преподавателите по БДП в прилагането на националната политика по обучение в областта на БДП;</p>				
--	---	--	--	--	--

	<p>- обезпечаване на училищата с годишни образователни планове за безопасна градска мобилност с участието на Експерти от общините, ОДМВР, ПБЗН, ЦСМП, родители и др. при спазване на държавен образователен стандарт за приобщаващо образование;</p> <p>- насоченост на БДП не само към придобиване на знания и разбиране на правилата за движение, но и към промяна на нагласите, мотивацията и манталитета;</p> <p>- практическа насоченост на уроците - да се провеждат не само в класната стая, но също така да включват обучение и опит на практика - както в защитена среда, така и в реални условия, адаптирани към ролята, която имат в системата за движение, в т.ч. обучение по оказване на първа помощ за учениците в горните класове;</p> <p>-осигуряване на механизъм за обратна връзка и оценка на ефективността от обучението по БДП.</p>				
--	--	--	--	--	--

2.1.2	Организиране и провеждане на извънкласни инициативи по БДП за деца и ученици в системата на образованието.	Подкрепа за творческите изяви на децата по темата за БДП.	Класни ръководители	Изпълнени извънкласни инициативи по БДП за деца и ученици в системата на образованието. Срок: Септември 2026-юли 2027	Докладвана от учителите информация – регулярно за заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП на директора.
-------	--	---	---------------------	---	--

2.1.3	Организиране и провеждане на национални състезания по БДП, национални, регионални и общински извънкласни инициативи за деца и ученици в системата на образованието, свързани с културата на движение по пътищата.	Подкрепа за творческите изяви на децата по темата за БДП.	МОН МВР, Сектор Пътна полиция ДОККПБДП ДГ, училища, ЦПЛР, ДПО, ДСПУО, ДПОО	Изпълнени инициативи по БДП за ученици в системата на образованието. Срок: Септември 2026-юли 2027	Докладвана от учителите информация – регулярно за заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП на директора.
2.1.4	Ограничаване на рисковете от ПТП при осъществяване на организиран превоз на деца, свързан с учебна и/или извънучебна дейност в системата на предучилищното и училищно образование.	Осигуряване на безопасен транспорт за учениците в средишните училища. Усъвършенстване на контрола за безопасен превоз на деца и ученици в пътните превозни средства.	МОН, РУО, училище, ЦПЛР	Изпълнени мерки за ограничаване на рисковете от ПТП при осъществяване на организиран превоз на деца. Срок: Септември 2026-юли 2027	Докладвана от учителите информация – регулярно за заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП на директора

2.1.5	Провеждане на кампании на институциите в областта на БДП, насочени към деца и ученици.	Подготвени деца и ученици в областта на БДП. Повишаване на информираността за рисковите фактори, свързани с безопасността на движението по пътищата.	МОН, РУО, СУ „Христо Ботев“, ЦПЛР	Изпълнени кампанийни инициативи в областта на БДП, насочени към ученици. Срок: Септември 2026-юли 2027	Докладвана от учителите информация – регулярно за заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП на директора
2.1.6	Провеждане на кампания „Пътят на първокласника“.	Определяне на най-безопасния маршрут от дома до училище и обратно и идентифициране на препятствия и проблемни точки - за родителите на всички ученици на първата родителска среща са коментирани проблемите и изискванията по пътната безопасност, включително и с участие на представители от Пътна полиция.	К. Иванова – учител първи клас	Изпълнени кампании в областта на БДП, насочени към ученици от начален етап на основното образование Срок: Септември 2026-юли 2027	Докладвана от учителите информация – регулярно за заседания на ПС и годишно в годишния доклад за изпълнение на политиката по БДП на директора
2.1.7	Активизиране на дейността на училищните комисии в развитието на средата за обучение по БДП и прилежащата пътна инфраструктура и	Формиране на съзнателно и отговорно отношение към въпросите на личната безопасност и тази на околните,	Училищни комисии по БДП, РУО, ОДМВР	Дейност на училищната комисия по БДП Срок: Септември 2026-юли 2027	Отчет на комисията по БДП пред Директора.

	организация на движението в непосредствена близост до училището.	придобиване на основни допълнителни знания и умения за разпознаване и оценка на опасните ситуации и вредните фактори в околната среда, и оказване на помощ в случай на опасност .			
--	--	---	--	--	--

2.3	Цел: Повишаване на обществената чувствителност към темата за БДП				
2.3.1	Отбелязване на 29 юни – Деня на безопасността на движението по пътищата.	Популяризиране на политиката за БДП.	Директор, Учители, Класни ръководители, Училищно настоятелство	Организиран и проведен мероприятия. Срок: 29 юни 2027.	Отчет на комисията по БДП пред Директора.
2.3.2	Отбелязване на Европейската седмица на мобилността, Международния ден за безопасност на движението по пътищата, Европейския ден без загинали на пътя/EDWARD, Световния ден за възпоменание на жертвите от пътнотранспортни произшествия и др.	Популяризиране на политиката за БДП.	Директор, Учители, Класни ръководители, Училищно настоятелство	Организиран и проведен мероприятия. Срок: 16-22 септември 2026	Отчет на комисията по БДП пред Директора.

V. Планирани дейности през учебната 2024/2025 г., организация и координация

Дейности	Срок	Отговорни лица/координатори	Индикатори за изпълнение	Забележка
Прилагане на интегрирана система за планиране, изпълнение, контрол и оценка на училищната политика по БДП				
1. Разработване на годишен план за БДП	до 30.09. 2026	Председател на ВИКБДП	Разработен или актуализиран план	
2. Докладване на годишното изпълнение на училищната политика по БДП пред ПС и РУО	до 15.07. 2027	Председател на ВИКБДП	Изготвен отчет	
3. Планиране и финансово осигуряване на мерки по БДП в рамките на бюджета на училището .	Септември 2026-юни 2026	Директор, главен счетоводител	Реализирани финансови дейности	
4.Съвместно с общинското ръководство да се осигури обезопасяване района на училището – подходяща пътна сигнализация, маркировка на прилежащите улици и изкуствени неравности, предпазни парапети на входовете и забрана за достъп на МПС в училищния двор. Предприемане на мерки и действия за намаляване на риска от ПТП- ограничаване на скоростта при преминаване на автомобили в близост до институцията. Оглед на хоризонтална и вертикална пътна маркировка, проверка на метални пана и др.	Септември 2025-юли 2027	Директор, ВИКБДП	Реализиране на предписанията	
5.Изготвяне на информация с предложения и сезиране на съответните органи	Септември 2026-юли 2027	Директор, ВИКБДП	Реализиране на предписанията	
Подобряване на координацията и задълбочаване на взаимодействието между училището, родителите, общината и РУО при изпълнение на политиката в областта на БДП				
1. Провеждане на целенасочена комуникационна и медийна политика. Излъчване на ясни цели в общественото пространство	Септември 2025-юни 2026	Председател на ВИКБДП		Интернет страницата на училището

2. Да се запознаят учениците с пътнотранспортната обстановка в района на училището и да се проведе беседа-разговор за поведението на учениците като участници в пътното движение. На първата родителска среща се запознават родителите с правилата по БДП и инфраструктурата в района	15.09.2026 г.	Кл. ръководители	Запознаване в ЧК Първата родителска среща	
3. На всеки ученик от 1. и 2. клас да се определи съвместно с родителите му, в маршрутен лист, най-безопасния път от дома до училището и обратно. На учениците от 3. и 4. клас да се припомнят безопасните маршрути за тяхното движение.	15.09.2026 г.	Кл. ръководители	Първата родителска среща	
4. На 3. и 4. клас да раздадат на родителите за попълване декларации, в които да определят кой ще води и прибира детето от училище, или то само ще се придвижва.	15.09.2026 г.	Кл. ръководители		

Осигуряване на ефективно обучение по безопасност на движението по пътищата за всички ученици от I до II клас оглед намаляване на инциденти с деца и ученици по пътищата

1.Осъществяване на контрол на обучението по БДП в училището.	Септември 2026-юли 2027	Отговорни лица/координатори	Бр. осъществени проверки	
2. Оптимизирано обучение на учениците по БДП в системата на образованието в единна концептуална рамка - осъвременяване на учебната документация по БДП въз основа на опита в Република България и водещите страни по отношение на БДП.	Септември 2026-юли 2027	Кл. ръководители	Поставяне на темата във фокуса на обществен дебат. Подобрено управление на дейностите за възпитание и обучение на децата и учениците по БДП.	
3. Определяне на технически и човешки ресурси за обезпечаване на обучението по БДП в училището.	Септември 2026-юли 2027	Директор Кл. ръководители	Подготвени деца и ученици в областта на БДП.	

4. Използване на учебни материали и подходи, адаптирани, както към възрастта и зрелостта на обучаваните, така и към духа на времето.	Септември 2026-юли 2027	Кл. ръководители	Използване на дигитални ресурси	
5. Обучение с натрупване, при което всяко нивона обучение надгражда предишното с цел приемственост и ефективен напредък.	Септември 2026-юли 2027	Кл. ръководители	Подобрено управление на дейностите при обучение по БДП	

6. Подпомагане на ръководството на училището в прилагането на националната политика по обучение в областта на БДП.		ВИКБДП	Съдействие и осъществени проверки	
7. Обезпечаване на училището с годишни образователни планове за безопасна градска мобилност с участието на експерти от общините, ОДМВР, ПБЗН, ЦСМП, родители и др. при спазване на държавен образователен стандарт за приобщаващо образование.	Септември 2026 г.	Директор ВИКБДП	Активно съдействие на ОДМВР, ПБЗН, ЦСМП, родители и др.	
8. Интегриране на темите по БДП в темите от учебното съдържание по общообразователните учебни предмети .	Септември 2026 г.	Кл. ръководители	Засилено интегриране на темите по БДП в темите от учебното съдържание по общообразователните учебни предмети.	
9. Насоченост на БДП не само към придобиване на знания и разбиране на правилата за движение, но и към промяна на нагласите и мотивацията на учители, ученици и родители.	Септември 2026-юли 2027	ВИКБДП Кл. ръководители	Изпълнени мерки за подобряване обучението на деца и ученици по БДП	

10. Практическа насоченост на уроците по БДП - да се провеждат не само в класната стая, но също така да включват обучение и опит на практика - както в защитена среда, така и в реални условия, адаптирани към ролята, която имат в системата за движение. само в класната стая, но също така да включват обучение и опит на практика - както в защитена среда, така и в реални условия, адаптирани към ролята, която имат в системата за движение.	Септември 2026-юли 2027	Кл. ръководители	Изпълнени инициативи по БДП	
11.Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти в системата на средното образование във връзка с обучението по БДП.	Септември 2026-юли 2027	Директор Председател на ВИКБДП Счетоводител	Подготвени педагогически специалисти в областта на БДП Заимстване на добри европейски практики.	
12.Организиране и провеждане на извънкласни инициативи по БДП за деца и ученици в системата на предучилищното и училищно образование.	Септември 2026-юли 2027	Председател на ВИКБДП Кл. ръководители	Подкрепа за творческите изяви на децата по темата за БДП.	

13. Организиране и провеждане на олимпиади и състезания по БДП - национални, регионални и общински извънкласни инициативи за деца и ученици в системата на образованието, свързани с културата на движение по пътищата.	Септември 2026-юли 2027	ВИКБДП Кл. ръководители	Подкрепа за творческите изяви на децата по темата за БДП.	
14. Подкрепа за творческите изяви на учениците – създаване на разкази, стихотворения, рисунки за БДП. Организиране и провеждане на изложби, конкурси, викторини по БДП	Септември 2026-юли 2027	ВИКБДП	Участия в училищни, общински и областни мероприятия, инициативи, състезания по Нац. календар	

15. Провеждане на кампании на институциите в областта на БДП, насочени към деца и ученици.	Септември 2026-юли 2027	Председател на ВИКБДП	Подготвени деца и ученици в областта на БДП. Повишаване на информираността за рисковите фактори, свързани с безопасността на движението по пътищата.	
16. Да се заложат в НЕИСПУО, в Списък-Образец 1, в модул “Институции“, Учебен план, Часове извън УП на съответните класни ръководители по бр. часовете за изучаване на правилата по БДП по пътищата по утвърдена със заповед № РД 09-1289/31.08.2016 г. и Заповед №РД09-2684/20.09.2018 г. за утвърждаване на учебни програми по БДП от министъра на образованието.	21.09.2026 г.	Кл. ръководители		

17. Активизиране на дейността на училищната комисия в развитието на средата за обучение по БДП и прилежащата пътна инфраструктура, и организация на движението в непосредствена близост до училището.	Септември 2026-юли 2027	Председател на ВИКБДП ЗДУД	Формиране у учениците на съзнателно и отговорно отношение към въпросите на личната безопасност и тази на околните, придобиване на основни допълнителни знания и умения за разпознаване и оценка на опасните ситуации и вредните фактори в околната среда, и оказване на помощ в случай на опасност.	
---	-------------------------	----------------------------	---	--

18. С учениците от 1-7 клас учителите да провеждат ежедневно в края на последния час петминутка - краткотрайно занимание, имащо за цел напомняне за безопасността на движение и задълженията на учениците за безопасно поведение на улицата, при връщане вкъщи. Това да се отразява в дневника на паралелката. След завършване на учебните занятия учителите да изведат учениците до входа. Планиране на петминутката	Септември 2026-юли 2027	Кл. ръководители, учителите по предмети, учители ЦОУД	Формиране у учениците на съзнателно и отговорно отношение към въпросите на личната безопасност и тази на околните	
19. Срочна тестова проверка и оценка на всеки ученик за определяне качеството на обучението по БДП във всеки клас в края на първи и втори учебен срок.	Септември 2026-юли 2027	Кл. ръководители,	Обективна оценка на усвоени умения и компетенции, м.01, 05, 06. 26/27 г.	
20 .В началото на всяка учебна година и при прекъсване на учебния процес за определен период -ваканции, почивни дни и др. се провеждат въвеждащи, извънредни, периодични инструктажи на учениците срещу подпис. Инструктажи се провеждат и на педагогическия и непедагогическия персонал.	Септември 2026-юли 2027	Кл .ръководители	Формиране у учениците на съзнателно и отговорно отношение към въпросите на личната безопасност и тази на околните	
Осигуряване на подходяща информационна среда в подкрепа на обучението по безопасност на движението по пътищата за всички ученици от I до VII клас				
1. Изготвяне на материали за пътната обстановка в района на училището и представянето им на родителските срещи в началото на учебната година.	30 септември 2026 г.	Председател на ВИКБДП Кл. ръководители	Брой проведени родителски срещи.	
2. Осигуряване на дидактически материали по БДП.	Септември 2026-юли 2027	Председател на ВИКБДП ЗДУД	Брой изготвени материали.	

3. Незабавно информиране на директора на училището за настъпили пътно-транспортни произшествия с участие на ученици от училището.	Септември 2026-юли 2027	ВИКБДП Кл. ръководители	Брой изготвени информации.	Информирането се извършва в най-кратък срок, когато член от УКБДП узнае за възникнал инцидент с ученик, устно или по телефон. До един час след това се изготвя писмена информация по случая.
---	-------------------------	----------------------------	----------------------------	--

4. Подпомагане на ръководството на училището при изпълнението на Системата от мерки на министерството на образованието и науката за безопасно движение по пътищата.	Септември 2026-юли 2027	ВИКБДП	Подпомагане и съдействие.	Съдействие при изготвяне на инструктажи по БДП, подготовка на материали за опресняване на знанията относно правилата за движение, за намаляване на травматизма и тежестта на последствията след възникнало ПТП.
5. Актуализиране на вътрешните правила за организиране и провеждане на ученически пътувания.	При необходимост	ВИКБДП ЗДУД	Брой изготвени актуализации.	При възникнала необходимост, указания от РУО или при изменение на нормативната уредба.
6. Изготвяне и актуализиране на образци на документи, съобразно действащата нормативна уредба, за организиране и провеждане на ученически пътувания.	При необходимост	Директор	Брой документи.	С изготвените документи се запознават педагогическите

				специалисти. Документите се използват при подготовката и осъществяването на ученически пътувания.
7. Координиране на дейности по БДП с Националния календар за изяви по интереси на децата и учениците.	По графика на Националния календар	ВИКБДП Кл. ръководители	Брой инициативи.	
8. Изготвяне на предложения до кмета за подобряване на прилежащата пътна инфраструктура преди началото на новата учебна година.	При необходимост	ВИКБДП Кл. ръководители	Брой изготвени предложения.	
9. Провеждане на инициативи за отбелязване на Националния ден на безопасността на движението по пътищата.	29 юни 2027 г.	ВИКБДП Кл. ръководители	Брой проведени инициативи; Брой на участниците в тях.	
10. Отбелязване на Европейската седмица на мобилността, Международния ден за безопасност на движението по пътищата, Европейския ден без загинали на пътя/EDWARD, Световния ден за възпоменание на жертвите от пътнотранспортни произшествия и други	Септември 2026- юли 2027	ВИКБДП Кл. ръководители	Брой проведени инициативи	
11. Да се планира квалификационно – методическа дейност с учителите, които ще преподават правилата за БДП по пътищата, с цел повишаване на качеството на учебния процес.	Септември 2026- юли 2027	ВИКБДП	Обучения за квалификация - продължаваща	

<p>12. Учебният процес по безопасност на движението да се провежда в часа на класа по график, утвърден от директора:</p> <ul style="list-style-type: none"> └ 1. клас по график 9 часа годишно; └ 2. клас по график 6 часа годишно; └ 3. клас по график 6 часа годишно; └ 4. клас по график 6 часа годишно; └ 5. клас по график 5 часа годишно; └ 6. клас по график 5 часа годишно; └ 7. клас по график 5 часа годишно; 8. клас по график 5 часа годишно; 9. клас по график 5 часа годишно; 10. клас по график 5 часа годишно; 11. клас по график 5 часа годишно; 12. клас по график 1 часа годишно 	Септември 2026-юли 2027	Класните ръководители	Съгласно учебните програми от 1. до 7. клас	
13. Организиране на тематични състезания по БДП с участие на ученици от начален и прогимназиален етап.	м. 11. 2026 г. м. 05. 2027 г.	Класните ръководители	Организиране на началния и прогимназиалния курс на площадките в съответните сгради	
13.В сайта на СУ „Христо Ботев“ се поддържа рубрика БДП с актуална информация	Септември 2026-юли 2027	Отговорник за поддръжка на сайта	Подаване на актуална информация, подпомагаща родители и учители	

УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКА ДЕЙНОСТ

Подбор на учебен материал, съобразен с изискванията на МОН и учебната програма по БДП за съответните паралелки, както следва:

ПРОГРАМА ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА ЗА УЧЕНИЦИТЕ В ПЪРВИ КЛАС

I. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата в първи клас е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика в системата на училищното образование. Това е социално учене с важност за формиране на определени практически умения у учениците като участници в движението по пътищата. Екстериоризирането на тези умения е свързано с развитие на защитните механизми на ученика за неговото безопасно и културно поведение на пътя. Съвременната пътна среда е опасна за ученика в първи клас, тъй като тя е неестествена по отношение на неговите вътрешни механизми и способности за психофизическа защита. В тази възраст учениците все още не могат да възприемат, чувстват и осъзнават опасностите в движението по пътя. Развиването и усъвършенстването на психофизиологическите механизми за защита и създаването на определен начин на мислене и поведение на пътя, ще осигурят личната безопасност на ученика и безопасността на другите участници в движението по пътя.

II. Цели на обучението

1. Изграждане и развиване на защитни механизми, спрямо опасностите от пътната среда.
2. Развиване на перцептивните умения на учениците за безопасно поведение на пътя, на основата на развиване на зрителните и слуховите възприятия, на възприятията за време и пространство.
3. Подпомагане на процеса за развитие на концентрацията на вниманието, паметта и на дисциплинираност, и отговорно поведение на пътя.
4. Формиране на знания и умения за безопасно придвижване до училище и обратно, пресичане на пътен светофар и пешеходна пътека.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от първи клас, като участници в пътното движение, се характеризира по отношение на:

1. Зрително възприятие.

За учениците от тази възраст, като участници в движението е характерно, че зрителните им възприятия са непълни. Причините са няколко:

- Ниският ръст, който ги затруднява при възприемане на оразмерената за възрастните пътна среда.
- Тясното поле на периферното зрение. При учениците в тази възраст зрителното поле по хоризонтала е 90 градуса, срещу 150 - 170 при възрастните, а по вертикала - 70 градуса, срещу 120 при възрастните. Периферията на ретината изпълнява стражева роля и когато периферното зрение е неразвито, затворено, тази негова функция е ограничена. По-бързото развитие на периферното зрение се забелязва едва след десетата година. Чрез периферното зрение най-напред се забелязва движението на предметите, преди всички други техни свойства.

2. Слухово възприятие.

Учениците в първи клас имат недиференцирано слухово възприятие. За него е характерно непълното и неточното определяне посоката и източника на звук. Това се дължи на неразвита все още в тази възраст бинаурален слух, т.е. на системата, която осигурява възприемане на звука с двете уши. Благодарение на бинауралния слух възрастният човек вече много точно може да определи източника на звук в пространството.

3. Особености на вниманието.

Вниманието на ученика в първи клас има следните недостатъци:

3.1. Бърза подвижност и недостатъчна концентрираност, които говорят за едно неустойчиво внимание, подчинено висока емоционалност и импулсивност.

3.2. Опасно разсейване (изчезване) на вниманието, което се проявява най-често тогава, когато ученика мисли, че е защитен на пътя от някакъв външен фактор. За него това са случаите: - когато върви заедно с възрастен човек; - когато е с група деца.

В тези случаи, поради стеснения обем на вниманието, той не може да се ориентира в бързо променящата се пътна среда и вероятността да пострада е голяма.

4. Двигателни функции и поведение на пътя.

Учениците от първи клас имат голямата двигателна активност. Това е тренировка и упражняване на тяхната моторика за усъвършенстване регулиращото влияние на различните мозъчни центрове върху нея. В тази възраст все още има съществена разлика между възприемане и съответното действие. Учениците могат да видят и да разберат някои пътни ситуации, но не винаги могат да реагират правилно на тях или реагират по-бавно от възрастните, поради липса на достатъчно опит, тъй като им е нужно повече време, за да извършат определени двигателни действия, породени от зрителен или слухов дразнител на пътя.

Двигателните умения в тази възраст допълнително се затрудняват и от преобладаващата импулсивност в тяхното поведение.

Много често голямата емоционалност, проявена от тях например при падането на една топка на платното, ги кара да забравят за всички опасности около тях.

Същото поведение можем да наблюдаваме и в играта им. На границата между този детски свят и света на възрастните стават произшествията на пътя.

В тясна връзка с поведението на ученика е и неговият стартов рефлекс. Най-често той представлява мускулно напрежение, замръзване на място и обща напрегнатост при поява на определен слухов дразнител. В следващия момент вече идва ред на определено двигателно действие. Но в случая то е последица от възприетата и преработена информация, съпоставена с миналия опит.

Колкото е по-пълна тази информация и колкото по-богат е миналият опит, толкова по-правилно ще бъде взетото решение. Докато възрастните могат да се справят с такава задача добре, същото не може да кажем за учениците от първи клас.

5. Ориентиране във времето и пространството.

За първокласниците е значително по-трудно да възприемат времето, отколкото пространството. Причината е в самата природа на времето като обект на познание, а именно:

- времето тече. Това означава, че нито една, дори и най-малка негова част, не може да бъде възприета отведнъж, едновременно, а само последователно - начало и след това край - в секунди, минути и часове;
- у човека няма специален анализатор за време. То се познава непосредствено чрез движението и ритъма на жизнените процеси - пулс, честота на дишане или с часовник;
- възприемането на времето лесно се изопачава от субективни фактори като: запълненост на временния интервал с вид дейност, значимост на дейността за субекта, емоционалното състояние на самия човек и др.

Учениците трябва да могат да следят времето, за да се справят успешно с възложените им задачи, но изследванията показват, че в представите на първокласника една минута е равна средно на 11,5 секунди. Очевидно е, че учениците от първи клас силно подценяват продължителността на минутата като интервал от време.

В края на началната училищна възраст, на основата на всекидневната си практика, учениците се научават, че за изминаване на по-голямо разстояние е нужно повече време и обратно. И въпреки това те се затрудняват, когато трябва да сравнят времето, за което автомобил ще измине права отсечка с определена дължина, с това на друг автомобил, който ще измине отсечка със същата дължина, но с начупен профил.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Област на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Правила и култура на поведение на пътя	Правила движение пешеходец за на	Моят безопасен път до училище и обратно*	Може да нарисува безопасен път до училище. Може да разкаже кои са безопасните места за движение на пешеходците. <i>* Тротоар, алея за пешеходци, безопасен път.</i>
		Моят робот знае безопасен път до училище*	Може да подготви робот, който да се движи по безопасен път. <i>*Робот, безопасен път.</i>
		Пешеходна пътека	Знае своето място на улицата/пътя. Може да назове видове пешеходни пътеки. Може да разкаже и покаже как се пресича на пешеходна пътека с възрастен. Знае, защо не трябва да пресича сам. <i>*Пешеходна пътека тип „зебра”</i>
		Аз не пресичам сам*	
Пътна среда	Пътна сигнализация	Пътен светофар за регулиране движението на пешеходците	Знае и разпознава пътните светофари, които подават сигнали с мигащи и немигащи светлини в червен и зелен цвят. Може да обясни правилно светлините на пътния светофар за пешеходци. Знае и прилага правила за безопасно пресичане на пътен светофар. <i>* Пътен светофар.</i>
	Пътни превозни средства	Двуколесни пътни превозни средства за деца	Знае, разпознава и назовава пътни превозни средства за деца: детски велосипед или скейтборд, тротинетка, hoverboard /самобалансиращ се борд с две колела/.

			Може да разкаже или покаже балансиране и управление на едно двуколесно превозно средство за дете.
Перцептивни умения за безопасно поведение на пътя	Зрителни, слухови възприятия и ориентиране в пространството	Знам къде съм	Може да определя отстоянията на пътните превозни средства спрямо себе си - на око, без уред. Разбира и определя разстоянията на пътните превозни средства по силата на звука спрямо себе си. Може да се ориентира според местоположението си „точка в мен”, „точка извън мен”. <i>*Близко, далече, окомер.</i>

ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО
БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА
ЗА УЧЕНИЦИТЕ ВЪВ ВТОРИ КЛАС

I. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата във втори клас е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика в системата на училищното образование. Това е вид социално учене за формиране на определени практически умения у учениците като участници в движението по пътищата. Интериоризирането и екстериоризирането на тези умения е свързано с изграждане на защитните механизми на ученика за неговото безопасно поведение на пътя. Съвременната пътна среда е опасна за него, тъй като тя е неестествена по отношение на неговите способности за психофизическа защита. В тази възраст учениците все още не могат да възприемат, чувстват и осъзнават опасностите на движението по пътя.

Развиването и усъвършенстването на психофизиологическите механизми за защита на ученика и създаването на определен начин на мислене и поведение на пътя, ще осигурят личната му безопасност и безопасността на другите участници в движението по пътя.

II. Цели на обучението

1. Изграждане и развиване на защитни механизми, спрямо опасностите от пътната среда.
2. Развиване на перцептивните умения на децата за безопасно поведение на пътя, на основата на развиване на зрителните и слуховите възприятия, на възприятията за време и пространство.
3. Подпомагане на процеса за развитие на концентрацията на вниманието, паметта и на дисциплинираност, и отговорно поведение на пътя.

4. Надграждане на знания и умения за безопасно придвижване до училище и обратно, пресичане на път с пътен светофар, прилагане на определен алгоритъм.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от втори клас, като участници в пътното движение, се характеризира по отношение на:

1. Зрително възприятие.

За учениците от тази възраст, като участници в движението е характерно, че зрителните им възприятия са непълни. Причините са няколко:

- Ниският ръст, който ги затруднява при възприемане на оразмерената за възрастните пътна среда.
- Тясно поле на периферното зрение. При учениците в тази възраст зрителното поле по хоризонтала е 90 градуса, срещу 150 - 170 при възрастните, а по вертикала - 70 градуса, срещу 120 при възрастните. Периферията на ретината изпълнява стражева роля и когато периферното зрение е неразвито, тази негова функция е ограничена. По-бързото развитие на периферното зрение се забелязва едва след десетата година. Чрез периферното зрение най-напред се забелязва движението на предметите, преди всички други техни свойства.

2. Слухово възприятие.

Учениците във втори клас имат недиференцирано слухово възприятие. За него е характерно непълното и неточното определяне посоката и източника на звук. Това се дължи на неразвита все още в тази възраст бинаурален слух, т.е. на системата, която осигурява възприемане на звука с двете уши. Благодарение на бинауралния слух възрастният човек вече много точно може да определи източника на звук в пространството.

3. Особености на вниманието

Вниманието на ученика във втори клас има следните недостатъци:

3.1. Бърза подвижност и недостатъчна концентрираност, които говорят за едно неустойчиво внимание, подчинено на висока емоционалност и импулсивност.

3.2. Опасно разсейване (изчезване) на вниманието, което се проявява най-често тогава, когато той мисли, че е защитен на пътя от някакъв външен фактор. За него това са случаите:

- когато е с група деца;
- когато е близо до дома си и се чувства в зоната на неговата защита.

В тези случаи, поради стеснения обем на вниманието, той не може да се ориентира в бързо променящата се пътна среда и вероятността да пострада е голяма.

4. Двигателни функции и поведение на пътя.

Учениците от втори клас имат голямата двигателна активност. Това е тренировка и упражняване на тяхната моторика за усъвършенстване регулиращото влияние на различните мозъчни центрове върху нея. В тази възраст все още има съществена разлика между възприемане и съответното действие. Учениците могат да видят и да разберат някои пътни ситуации, но не винаги могат да реагират правилно на тях или реагират по-бавно от възрастните, поради липса на достатъчно опит, тъй като им е нужно повече време, за да извършат определени двигателни действия, породени от зрителен или слухов дразнител на пътя.

Двигателните умения в тази възраст допълнително се затрудняват и от преобладаващата импулсивност в тяхното поведение.

Много често голямата емоционалност, проявена от тях например при падането на една топка на платното, ги кара да забравят за всички опасности около тях.

Същото поведение можем да наблюдаваме и в играта им. На границата между този детски свят и света на възрастните стават произшествията на пътя.

В тясна връзка с поведението на ученика на пътя е и неговият стартов рефлекс. Най-често той представлява мускулно напрежение, замръзване на място и обща напрегнатост при поява на определен слухов дразнител. В следващия момент вече идва ред на определено двигателно действие. Но в случая то е последица от възприетата и преработена информация, съпоставена с миналия опит. Колкото е по-пълна тази информация и колкото по-богат е миналият опит, толкова по-правилно ще бъде взетото решение. Докато възрастните могат да се справят с такава задача добре, същото не може да кажем за учениците от втори клас.

5. Ориентиране във времето и пространството.

За второкласниците е значително по-трудно да възприемат времето, отколкото пространството. Причината е в самата природа на времето като обект на познание, а именно:

- времето тече. Това означава, че нито една, дори и най-малка негова част, не може да бъде възприета отведнъж, едновременно, а само последователно - начало и след това край - в секунди, минути и часове;
- у човека няма специален анализатор за време. То се познава посредствено чрез движението и ритъма на жизнените процеси - пулс, честота на дишане или с часовник;
- възприемането на времето лесно се изопачава от субективни фактори като: запълненост на временния интервал с вид дейност, значимост на дейността за субекта, емоционалното състояние на самия човек и др.

Учениците трябва да могат да следят времето, за да се справят успешно с възложените им задачи. Въпреки това изследванията показват, че в представите на второкласника една минута е равна средно на 18,5 секунди. Очевидно е, че учениците от втори клас с силно подценяват продължителността на минутата като интервал от време.

В края на началната училищна възраст, на основата на всекидневната си практика, учениците се научават, че за изминаване на по-голямо разстояние е нужно повече време и обратно. И въпреки това те се затрудняват, когато трябва да сравнят времето, за което автомобил ще измине права отсечка с определена дължина, с това на друг автомобил, който ще измине отсечка със същата дължина, но с начупен профил.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Област на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Правила и култура на поведение на пътя	Безопасно пресичане	Улиците до моето училище*	Може да нарисова безопасен маршрут и да разкаже за опасностите по него.
		Моят робот знае къде да пресича*	Може да подготви и управлява робот за движение по безопасен път.
		Алгоритъм за безопасно пресичане	Може да назове стъпките на алгоритъма за безопасно пресичане и ги показва.
			Може да приложи алгоритъма при пресичане. * <i>Алгоритъм.</i>
Пътна среда	Пътна сигнализация	Пътен светофар за регулиране движението на превозни средства	Може да назове светофарите, подаващи сигнали с мигащи и немигащи зелена, жълта и червена светлина. Може да обясни правилно значението на светлините. Може да покаже как постъпва при различни сигнали.
	Пътни превозни средства	Отивам на училище с автобус, трамвай, тролейбус, лек автомобил	Може да изброи правилата за безопасно поведение на спирка при качване и слизване, вътре в превозното средство и при пресичане след слизване от него. Знае своето място в лек автомобил. <i>*Автобус, трамвай, тролейбус, лек автомобил.</i>

Перцептивни умения за безопасно поведение на пътя	Зрителни, слухови възприятия и ориентирание в пространството	Виждам и чувам пътните превозни средства*	Може да определя отстоянията на пътните превозни средства спрямо себе си - на око, без уред. Разбира и определя разстоянията на пътните превозни средства по силата на звука спрямо себе си.
---	--	--	---

ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО
БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА

ЗА УЧЕНИЦИТЕ В ТРЕТИ КЛАС

I. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата в трети клас е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика в системата на училищното образование. Това е вид социално учене за формиране на определени практически умения у учениците, като участници в движението по пътищата. Интериоризирането и екстериоризирането на тези умения е свързано с изграждане на защитните механизми на ученика за неговото безопасно поведение на пътя. Съвременната пътна среда е опасна за него, тъй като тя е неестествена по отношение на неговите способности за психофизическа защита. В тази възраст учениците все още не могат да възприемат, чувстват и осъзнават опасностите на движението по пътя.

Развиването и усъвършенстването на психофизиологическите механизми за защита на ученика и създаването на определен начин на мислене и поведение на пътя, ще осигурят личната му безопасност и безопасността на другите участници в движението по пътя.

II. Цели на обучението

1. Изграждане и развиване на защитни механизми, спрямо опасностите от пътната среда.
2. Развиване на перцептивните умения на децата за безопасно поведение на пътя, на основата на развиване на зрителните и слуховите възприятия, на възприятията за време и пространство.
3. Подпомагане на процеса за развитие на концентрацията на вниманието, паметта и на дисциплинираност, и отговорно поведение на пътя.
4. Разширяване на знания за велосипеда, за неговото регулиране и за неговото безопасно управление в различна пътна среда.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от трети клас, като участници в пътното движение, се характеризира по отношение на:

1. Зрително възприятие.

За учениците от тази възраст, като участници в движението е характерно, че зрителните им възприятия са непълни. Причините са няколко:

- Ниският ръст, който ги затруднява при възприемане на оразмерената за възрастните пътна среда.
- Тясното поле на периферно зрение. При учениците в тази възраст зрителното поле по хоризонтала е 90 градуса, срещу 150 - 170 при възрастните, а по вертикала - 70 градуса, срещу 120 при възрастните. Периферията на ретината изпълнява стражева роля и когато периферното зрение е неразвито, тази негова функция е ограничена. По-бързото развитие на периферното зрение се забелязва едва след десетата година. Чрез периферното зрение най-напред се забелязва движението на предметите, преди всички други техни свойства.

2. Слухово възприятие.

Учениците в трети клас имат недиференцирано слухово възприятие. За него е характерно непълното и неточното определяне посоката и източника на звук. Това се дължи на неразвения все още в тази възраст бинаурален слух, т.е. на системата, която осигурява възприемане на звука с двете уши. Благодарение на бинауралния слух възрастният човек вече много точно може да определи източника на звук в пространството.

3. Особености на вниманието.

Вниманието на ученика в трети клас има следните недостатъци:

3.1. Бърза подвижност и недостатъчна концентрираност, които говорят за едно неустойчиво внимание, подчинено на висока емоционалност и импулсивност.

3.2. Опасно разсейване (изчезване) на вниманието, което се проявява най-често тогава, когато той мисли, че е защитен на пътя от някакъв външен фактор. За него това са случаите:

- когато е близо до дома си и се чувства в зоната на неговата защита;
- когато играе или се движи по тихи улици.

Във всички тези случаи, поради стеснения обем на вниманието, той не може да се ориентира в бързо променящата се пътна среда и вероятността да пострада е голяма.

4. Двигателни функции и поведение на пътя.

На всички е позната голямата двигателна активност на учениците от начална училищна възраст. Това е тренировка и упражняване на тяхната моторика за усъвършенстване регулиращото влияние на различните мозъчни центрове върху нея. В тази възраст все още има съществена разлика между възприемане и съответното действие. Учениците могат да видят и да разберат някои пътни ситуации, но не винаги могат да реагират правилно на тях или реагират по-бавно от възрастните, поради липса на достатъчно опит, тъй като им е нужно повече време, за да извършат определени двигателни действия, породени от зрителен или слухов дразнител на пътя.

Двигателните умения в тази възраст допълнително се затрудняват и от преобладаващата импулсивност в тяхното поведение. Много често голямата емоционалност, проявена от тях например при падането на една топка на платното, ги кара да забравят за всички опасности около тях.

Същото поведение можем да наблюдаваме и в играта им. На границата между този детски свят и света на възрастните стават произшествията на пътя.

В тясна връзка с поведението на ученика на пътя е и неговият стартов рефлекс. Най-често той представлява мускулно напрежение, замръзване на място и обща напрегнатост при поява на определен слухов дразнител. В следващия момент вече идва ред на определено двигателно действие. Но в случая то е последица от възприетата и преработена информация, съпоставена с миналия опит. Колкото е по-пълна тази информация и колкото по-богат е миналият опит, толкова по-правилно ще бъде взетото решение. Докато възрастните могат да се справят с такава задача добре, същото не може да кажем за учениците от трети клас.

5. Ориентиране във времето и пространството.

За децата на 6-10 години е значително по-трудно да възприемат времето, отколкото пространството. Причината е в самата природа на времето като обект на познание, а именно:

- времето тече. Това означава, че нито една, дори и най-малка негова част, не може да бъде възприета отведнъж, едновременно, а само последователно - начало и след това край - в секунди, минути и часове;
- у човека няма специален анализатор за време. То се познава посредствено чрез движението и ритъма на жизнените процеси - пулс, честота на дишане или с часовник;
- възприемането на времето лесно се изопачава от субективни фактори като: запълненост на временния интервал с вид дейност, значимост на дейността за субекта, емоционалното състояние на самия човек и др.

В училище децата трябва да могат да следят времето, за да се справят успешно с възложените им задачи. Въпреки това изследванията показват, че в представите на третокласника една минута е равна средно на 24,5 секунди. Очевидно е, че и учениците от трети клас силно подценяват продължителността на минутата като интервал от време.

В края на началната училищна възраст, на основата на всекидневната си практика, третокласниците се научават, че за изминаване на по-голямо разстояние е нужно повече време и обратно. И въпреки това те се затрудняват, когато трябва да сравнят времето, за което автомобил ще измине права отсечка с определена дължина, с това на друг автомобил, който ще измине отсечка със същата дължина, но с начупен профил.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Област на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда	Пътна сигнализация	Път. Елементи на пътя.	Може да даде определение за път. Може да назове елементите на пътя. Може да обясни тяхното значение за безопасността на движението. <i>*Път, елементи на пътя.</i>
Правила и култура на поведение на пътя	ППС на две колела	Велосипед.*	Може да извърши регулировка на: <ul style="list-style-type: none"> - височина на седлото; - височина на кормилото; - обтегнатост на верига. <i>*Кормило, гуми, рамка, светлоотразител, седло, звънец, капла, фар, централно предаване.</i>
		Пътен светофар за велосипедисти.	Може да разкаже и покаже как спазва сигналите на пътен светофар за велосипедисти. <i>*Пътен светофар за велосипедисти.</i>
		Безопасни места за управление на велосипед.*	Може да изброи безопасни места за управление на велосипед. Може да обясни защо са безопасни тези места.
		Моят робот спазва сигналите на светофара.*	
Перцептивни умения за безопасно поведение на пътя	Зрителни, слухови възприятия и ориентиране в пространството	Знам къде са пътните превозни средства.*	Може да определя отстоянията на пътните превозни средства спрямо себе си - на око, без уред. Разбира и определя разстоянията на пътните превозни средства по силата на звука спрямо себе си.

ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО
БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА
ЗА УЧЕНИЦИТЕ В ЧЕТВЪРТИ КЛАС

I. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата в четвърти клас е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика в системата на училищното образование. Това е вид социално учене за формиране на определени практически умения у учениците, като участници в движението по пътищата. Интериоризирането и екстериоризирането на тези умения е свързано с изграждане на защитните механизми на ученика за неговото безопасно поведение на пътя. Съвременната пътна среда е опасна за него, тъй като тя е неестествена по отношение на неговите способности за психо физическа защита. В тази възраст учениците все още не могат да възприемат, чувстват и осъзнават опасностите на движението по пътя.

Развиването и усъвършенстването на психофизиологическите механизми за защита на ученика и създаването на определен начин на мислене и поведение на пътя, ще осигурят личната му безопасност и безопасността на другите участници в движението по пътя.

II. Цели на обучението

1. Изграждане и развиване на защитни механизми, спрямо опасностите от пътната среда.
2. Развиване на перцептивните умения на децата за безопасно поведение на пътя, на основата на развиване на зрителните и слуховите възприятия, на възприятията за време и пространство.
3. Подпомагане на процеса за развитие на концентрацията на вниманието, паметта и на дисциплинираност, и отговорно поведение на пътя.
4. Придобиване на знания за кръстовища, пътна маркировка, групи пътни знаци и за пътни превозни средства, използвани в селското стопанство.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от четвърти клас, като участници в пътното движение, се характеризира по отношение на:

1. Зрително възприятие.

За учениците от тази възраст, като участници в движението е характерно, че зрителните им възприятия са все още непълни.

Причините са няколко:

- Ниският ръст, който ги затруднява при възприемане на оразмерената за възрастните пътна среда.
- Тясното поле на периферно зрение. При учениците в тази възраст зрителното поле по хоризонтала е 90 градуса, срещу 150 - 170 при възрастните, а по вертикала - 70 градуса, срещу 120 при възрастните. Периферията на ретината изпълнява стражева роля и

когато периферното зрение е неразвито, тази негова функция е ограничена. По-бързото развитие на периферното зрение се забелязва едва след десетата година. Чрез периферното зрение най-напред се забелязва движението на предметите, преди всички други техни свойства.

2. Слухово възприятие.

Учениците в четвърти клас имат все още недиференцирано слухово възприятие. За него е характерно непълното и неточното определяне посоката и източника на звук. Това се дължи на неразвита все още в тази възраст бинаурален слух, т.е. на системата, която осигурява възприемане на звука с двете уши. Благодарение на бинауралния слух възрастният човек вече много точно може да определи източника на звук в пространството.

3. Особенности на вниманието.

От 7 до 10-годишна възраст вниманието на ученика в четвърти клас има следните недостатъци:

3.1. Неустойчиво внимание с бърза подвижност и недостатъчна концентрираност, предизвикани от висока емоционалност и импулсивност.

3.2. Опасно разсейване (изчезване) на вниманието, което се проявява най-често тогава, когато ученика мисли, че е защитен на пътя от някакъв външен фактор. За него това са случаите:

- когато пресича, за да отиде при възрастен;
- когато е с група деца;
- когато пресича широки улици и булеварди.

Във всички тези случаи, поради стеснения обем на вниманието, той не може да се ориентира в бързо променящата се пътна среда и вероятността да пострада е голяма. 4. Двигателни функции и поведение на пътя.

Учениците от четвърти клас имат голяма двигателна активност. Това е тренировка и упражняване на тяхната моторика за усъвършенстване регулиращото влияние на различните мозъчни центрове върху нея. В тази възраст все още има съществена разлика между възприемане и съответното действие. Учениците могат да видят и да разберат някои пътни ситуации, но не винаги могат да реагират правилно на тях или те реагират по-бавно от възрастните, поради липса на достатъчно опит, тъй като им е нужно повече време, за да извършат определени двигателни действия, породени от зрителен или слухов дразнител на пътя.

Двигателните умения в тази възраст допълнително се затрудняват и от преобладаващата импулсивност в тяхното поведение.

Много често голямата емоционалност, проявена от тях например при падането на една топка на платното, ги кара да забравят за всички опасности около тях.

Същото поведение можем да наблюдаваме и в играта им. На границата между този детски свят и света на възрастните стават произшествията на пътя.

В тясна връзка с поведението на ученика на пътя е и неговият стартов рефлекс. Най-често той представлява мускулно напрежение, замръзване на място и обща напрегнатост при поява на определен слухов дразнител. В следващия момент вече идва ред на определено двигателно действие. Но в случая то е последица от възприетата и преработена информация, съпоставена с миналия опит. Колкото е по-пълна тази информация и колкото по-богат е миналият опит, толкова по-правилно ще бъде взетото решение. Докато възрастните могат да се справят с такава задача добре, същото не може да кажем за учениците от четвърти клас.

5. Ориентиране във времето и пространството.

За децата на 6-10 години е значително по-трудно да възприемат времето, отколкото пространството. Причината е в самата природа на времето като обект на познание, а именно:

- времето тече. Това означава, че нито една, дори и най-малка негова част, не може да бъде възприета отведнъж, едновременно, а само последователно - начало и след това край - в секунди, минути и часове;
- у човека няма специален анализатор за време. То се познава посредствено чрез движението и ритъма на жизнените процеси - пулс, честота на дишане или с часовник;
- възприемането на времето лесно се изопачава от субективни фактори като: запълненост на временния интервал с вид дейност, значимост на дейността за субекта, емоционалното състояние на самия човек и др.

Учениците трябва да могат да следят времето, за да се справят успешно с възложените им задачи. Въпреки това изследванията показват, че в техните представи една минута е равна на по-малко от 35 секунди. Очевидно е, че учениците от четвърти клас подценяват продължителността на минутата като интервал от време.

В края на началната училищна възраст, на основата на всекидневната си практика, учениците се научават, че за изминаване на по-голямо разстояние е нужно повече време и обратно. И въпреки това те се затрудняват, когато трябва да сравнят времето, за което автомобил ще измине права отсечка с определена дължина, с това на друг автомобил, който ще измине отсечка със същата дължина, но с начупен профил.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Област на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда	Пътна сигнализация	Пътни знаци, пътна маркировка	Може да именува групите пътни знаци: предупредителни, забранителни и т.н. Може да назове общите елементи на всички пътни знаци. Може да назове елементите на пътната маркировка. <i>*Пътен знак, пътна маркировка.</i>
		Кръстовища	Може да разпознае различни кръстовища и да ги именува. <i>*Кръстовище.</i>
		Пътни превозни из-средства, ползвани в селското стопанство	Може да изброи пътни превозни средства, използвани в селското стопанство. Може да обясни опасностите при пътуване с тях. <i>*Трактор, ремарке.</i>
Правила и култура на поведение на пътя	Опасни пътни ситуации	В населено място Извън населено място*	Може да изброи опасни ситуации на автомагистрала, на път извън населени места и на улици в населени места.
Перцептивни умения за безопасно поведение на пътя	Зрителни, слухови възприятия и ориентиране в пространството	Виждам пътните превозни средства*	Може да определя отстоянията на пътните превозни средства спрямо себе си - на око, без уред. Разбира и определя разстоянията на пътните превозни средства по силата на звука спрямо себе си.
		Чувам пътните превозни средства*	

ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО
БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА
ЗА УЧЕНИЦИТЕ В ПЕТИ КЛАС

. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика от пети до седми клас.

Дългосрочната цел на това обучение е създаването у ученика определен начин на мислене и поведение на пътя, които ще му осигурят защитна система, като участник в движението на база развита сензорика и ще му позволи да вижда, предвижда и анализира дадена пътна ситуация в нейното развитие.

В обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст ученикът е поставен в нова учебна ситуация. От гледна точка на Закона за движение по пътищата той вече има право да се вози до водача и така да възприема, анализира и оценява пътната среда от позиция на бъдещ водач.

Това за него е възможност да сравнява наученото по безопасност на движение по пътищата, доколко и как може да бъде видяно в поведението на другите участници в движението.

. Цели на обучението

.Осъществяване на комуникация на ниво родови и видови понятия от пътната среда.

.Анализиране на причините за възникване на пътен конфликт и прогнозиране на неговото развитие.

.Сравняване на различни видове пътища, познаване на пътните превозни средства, които се движат по тях и основните групи пътни знаци.

.Проявяване на отговорност и самоконтрол, като участник в пътното движение.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от V - VII клас, като участници в пътното движение.

Учениците от 11 до 15 години се движат много повече от тези, от по-малката възрастова група. Те самостоятелно отиват на училище и самостоятелно пътуват в различни превозни средства. И така те могат да станат участници в пътнотранспортни произшествия с тях.

В тази възраст те растат бързо. Пропорциите на тялото им се изменят непрекъснато. От друга страна тяхната жизненост непрекъснато ги подтиква към движение. И тук вече възниква противоречието между изискването за дисциплина в пътното движение и естествената физиологическа потребност от свободно движение.

Усещания и възприятия.

Комплексните дразнители от обективната действителност активизират редица анализатори. Това особено личи при възприемане на големина, форма, движение, разстояние, гладкост или грапавина на предметите, т.е. сензорни еталони. Тези сложни възприятия са възможни благодарение на взаимно свързаното действие на редица усещания и анализатори. Това означава, че учениците се учат да възприемат сложни предмети и техните еталонни отношения. Определяне посоката на източник на звук също се постига не само чрез слуховия анализатор, а и с участието на зрителния апарат, като между двата анализатора се изгражда условнорефлектор на връзка.

За това едно от първите условия за резултатна учебно-възпитателна работа по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е да се проучи нивото и състоянието на сетивните органи на учениците. Това проучване трябва да стане основа за възпитаване и развиване на сетивата.

Установено е, че остротата на зрението се повишава до 15 годишна възраст с 60 %. Цвето усещането в този период също се увеличава с 60 %.

Всичко това показва, че системната работа на учителите по БДП, музика, физкултура, изобразителна дейност повишава остротата на усещанията, подобрява възприятията, включително и тези, необходими за правилното, точно и навременно възприемане и оценяване на пътната среда от ученика.

Поради важността на анализаторите при обучението по безопасност на движението по пътищата е необходимо да се следи състоянието на рецепторите на учениците на база периодично провеждана диагностика. Например състоянието на цветното зрение (далтонизъм).

Много важно е да се следи нивото на развитие на цвето усещането, бинауралния слух, двигателните реакции, пространственото ориентирание и др.

В тази възраст продължава развитието на перцептивните умения на база сензорните еталони.

При организиране на наблюдения в практически уроци вниманието на учениците трябва да бъде насочено и поддържано към взаимоотношенията водач-път-автомобил-пешеходци.

Качества на вниманието, които трябва да се възпитават в обучението по безопасност на движението, като елементи на защитния механизъм на ученика:

- Устойчивост на вниманието.
- Обем на вниманието.
- Разпределеност на вниманието.
- Подвижност на вниманието.
- Концентрация на вниманието.
- Разсеяност.

В обучението по безопасност на движение по пътищата важно място заемат и понятията свързани с елементите на пътната среда, пътната сигнализация и др.

Условията за успешно формиране на тези понятия изискват:

- Наличие на подходяща учебна среда, осигуряваща възможност за наблюдение на изучаваните явления или обекти.
- Да се „извикат” в съзнанието на ученика старите представи и понятия, като основа за изграждане на новите. - Последователност при преподаване на новите знания.
- Осигуряване на условия за сравнение.
- Осигурена връзка между теорията и практиката в учебния процес.
- Изясняване на връзките и зависимостите на новото понятие с другите, вече изградени представи и понятия.
- Формиране на определение за новото понятие или разширяване на съществуващо вече определение.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Област на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда.	Пътна мрежа.	Скоростен път. Автомобилен път.	Може да сравнява обикновен път, скоростен път, автомобилен път, автомагистрала. <i>*Скоростен път, автомобилен път.</i>
Пътни превозни средства.	Видове ППС.	Моторни превозни средства.*	Може да дава характеристика на ППС и МПС. <i>*TIR, лек автомобил, товарен автомобил, специални пътни превозни средства.</i>
Пътна сигнализация.	Сигнализиране на движението с пътни знаци.	Предупредителни пътни знаци за опасност, пътни знаци относно предимство и пътни знаци за въвеждане на забрана и отменяне на въведената забрана.	Може да именува знаците и ги разграничава по вид, форма, цвят. <i>*Предупреждение, предимство, забрана.</i>
Поведение на пътя.	Конфликти на пътя.	Конфликти на пътя.*	Може да обяснява причините за възникване на конфликти. <i>*Конфликт, инцидент, катастрофа.</i>

Перцептивни умения за безопасно поведение на пътя.	Прогнозиране на пътнотранспортна обстановка.	Виждам-предвиждам.*	Може да възприеме в пълнота пътната среда. Може да анализира пътна ситуация. Може да прогнозира развитието на дадена пътна ситуация.
--	--	----------------------------	--

ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО
БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА
ЗА УЧЕНИЦИТЕ В ШЕСТИ КЛАС

I. Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика от пети до седми клас. Дългосрочната цел на това обучение е създаването у ученика определен начин на мислене и поведение на пътя, които ще му осигурят защитна система, като участник в движението на база развита сензорика и ще му позволи да вижда, предвижда и анализира дадена пътна ситуация в нейното развитие.

В обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст ученикът е поставен в нова учебна ситуация. От гледна точка на Закона за движение по пътищата той вече има право да се вози до водача и така да възприема, анализира и оценява пътната среда от позиция на бъдещ водач.

Това за него е възможност да сравнява наученото по безопасност на движение по пътищата, доколко и как може да бъде видяно в поведението на другите участници в движението.

II. Цели на обучението

1. Вербална комуникация на ниво родови и видови понятия от пътната среда.
2. Възприемане, анализиране и прогнозиране на развитието на пътна ситуация.
3. Познаване на моторни превозни средства със специален режим на движение.
4. Отговорност и самоконтрол спрямо употребата на алкохол.
5. Сензорни характеристики на зрението.

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от V - VII клас, като участници в пътното движение.

Учениците от 11 до 15 години се движат много повече от тези, от по-малката възрастова група. Те самостоятелно отиват на училище и самостоятелно пътуват в различни превозни средства. И така те могат да станат участници в пътнотранспортни произшествия с тях.

В тази възраст те растат бързо. Пропорциите на тялото им се изменят непрекъснато. От друга страна тяхната жизненост непрекъснато ги подтиква към движение. И тук вече възниква противоречието между изискването за дисциплина в пътното движение и естествената физиологическа потребност от свободно движение.

Усещания и възприятия.

Комплексните дразнители от обективната действителност активизират редица анализатори. Това особено личи при възприемане на големина, форма, движение, разстояние, гладкост или грапавина на предметите, т.е. сензорни еталони. Тези сложни възприятия са възможни благодарение на взаимно свързаното действие на редица усещания и анализатори. Това означава, че учениците се учат да възприемат сложни предмети и техните еталонни отношения. Определяне посоката на източник на звук също се постига не само чрез слуховия анализатор, а и с участието на зрителния апарат, като между двата анализатора се изгражда условно-рефлекторна връзка.

За това едно от първите условия за резултатна учебно-възпитателна работа по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е да се проучи нивото и състоянието на сетивните органи на учениците. Това проучване трябва да стане основа за възпитаване и развиване на сетивата.

Установено е, че остротата на зрението се повишава до 15 годишна възраст с 60 %. Цвето усещането в този период също се увеличава с 60 %.

Всичко това показва, че системната работа на учителите по БДП, музика, физкултура, изобразителна дейност повишава остротата на усещанията, подобрява възприятията, включително и тези, необходими за правилното, точно и навременно възприемане и оценяване на пътната среда от ученика.

Поради важността на анализаторите при обучението по безопасност на движението по пътищата е необходимо да се следи състоянието на рецепторите на учениците на база периодично провеждана диагностика. Например състоянието на цветното зрение (далтонизъм).

Много важно е да се следи нивото на развитие на цвето усещането, бинауралния слух, двигателните реакции, пространственото ориентиране и др.

В тази възраст продължава развитието на перцептивните умения на база сензорните еталони.

При организиране на наблюдения в практически уроци вниманието на учениците трябва да бъде насочено и поддържано към взаимоотношенията водач-път-автомобил-пешеходци.

Качества на вниманието, които трябва да се възпитават в обучението по безопасност на движението, като елементи на защитния механизъм на ученика:

- Устойчивост на вниманието.
- Обем на вниманието.
- Разпределеност на вниманието.
- Подвижност на вниманието.

- Концентрация на вниманието.
- Разсеяност.

В обучението по безопасност на движение по пътищата важно място заемат и понятията свързани с елементите на пътната среда, пътната сигнализация и др.

Условията за успешно формиране на тези понятия изискват:

- Наличие на подходяща учебна среда, осигуряваща възможност за наблюдение на изучаваните явления или обекти. - Да се „извикат” в съзнанието на ученика старите представи и понятия, като основа за изграждане на новите. - Последователност при преподаване на новите знания.
- Осигуряване на условия за сравнение.
- Осигурена връзка между теорията и практиката в учебния процес.
- Изясняване на връзките и зависимостите на новото понятие с другите, вече изградени представи и понятия.
- Формиране на определение за новото понятие или разширяване на съществуващо вече определение.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Област на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда.	Пътищата в РБългария.	Видове пътища. Пътна мрежа.	Може да сравни пътищата от различните категории по показатели свързани с безопасността на движението. <i>*Пътна мрежа.</i>
	Сигнализиране на движението с пътни знаци.	Пътни знаци със задължителни предписания, със специални предписания и даващи допълнителна информация.	Може да назове правилно знаците. Може да обясни тяхното действие. <i>*Пътни знаци със задължителни предписания, пътни знаци със специални предписания, пътни знаци даващи допълнителна информация.</i>

Правила и култура на поведение на пътя.	Специални моторни превозни средства.	Моторни превозни средства със специален режим на движение.*	Може да назове моторни превозни средства със специален режим на движение. Може да обясни какво значи специален режим на движение. <i>*Специален режим.</i>
	Конфликти на пътя.	Алкохол.	Може да опише нивата на опиване и влиянието им върху водача. <i>*Алкохол.</i>
Перцептивни умения за безопасно поведение на пътя.	Зрение и на безопасност движение.	Сензорни на характеристик и зрението.*	Може да изброи сензорните характеристики на зрението. Може да обясни тяхното влияние върху безопасността на движението. <i>*Острота на зрението, акомодация на зрението, периферно зрение, нощно зрение.</i>

ПРОГРАМА
ЗА ОБУЧЕНИЕ ПО
БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА
ЗА УЧЕНИЦИТЕ В СЕДМИ КЛАС

Общо представяне на програмата

Обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е неделима част от цялостното възпитание, обучение и социализиране на ученика от пети до седми клас.

Дългосрочната цел на това обучение е създаването у ученика определен начин на мислене и поведение на пътя, които ще му осигурят защитна система, като участник в движението на база развита сензорика и ще му позволи да вижда, предвижда и анализира дадена пътна ситуация в нейното развитие.

В обучението по безопасност на движение по пътищата в тази възраст ученикът е поставен в нова учебна ситуация. От гледна точка на Закона за движение по пътищата той вече има право да се вози до водача и така да възприема, анализира и оценява пътната среда от позиция на бъдещ водач.

Това за него е възможност да сравнява наученото по безопасност на движение по пътищата, доколко и как може да бъде видяно в поведението на другите участници в движението.

Цели на обучението

1. Вербална комуникация на ниво родови и видови понятия.
2. Анализирателна на пътна ситуация, водеща до пътнотранспортно произшествие.
3. Отговорност и самоконтрол при пътнотранспортно произшествие.
4. Работа с пътни карти, GPS навигация и схема на двутактов двигател (мотопед).

III. Специфика на възпитанието и обучението

Психофизиологически профил на учениците от V - VII клас, като участници в пътното движение.

Учениците от 11 до 15 години се движат много повече от тези, от по-малката възрастова група. Те самостоятелно отиват на училище и самостоятелно пътуват в различни превозни средства. И така те могат да станат участници в пътнотранспортни произшествия с тях.

В тази възраст те растат бързо. Пропорциите на тялото им се изменят непрекъснато. От друга страна тяхната жизненост непрекъснато ги подтиква към движение. И тук вече възниква противоречието между изискването за дисциплина в пътното движение и естествената физиологическа необходимост от свободно движение.

Усещания и възприятия.

Комплексните дразнители от обективната действителност активизират редица анализатори. Това особено личи при възприемане на големина, форма, движение, разстояние, гладкост или грапавина на предметите, т.е. сензорни еталони. Тези сложни и възприятия са възможни благодарение на взаимно свързаното действие на редица усещания и анализатори. Това означава, че учениците се учат да възприемат сложни предмети и техните еталонни отношения. Определяне посоката на източник на звук също се постига не само чрез слуховия анализатор, а и с участието на зрителния апарат, като между двата анализатора се изгражда условно-рефлекторна връзка.

За това едно от първите условия за резултатна учебно-възпитателна работа по безопасност на движение по пътищата в тази възраст е да се проучи нивото и състоянието на сетивните органи на учениците. Това проучване трябва да стане основа за възпитаване и развиване на сетивата.

Установено е, че остротата на зрението се повишава до 15 годишна възраст с 60 %. Цвето усещането в този период също се увеличава с 60 %.

Всичко това показва, че системната работа на учителите по БДП, музика, физкултура, изобразителна дейност повишава остротата на усещанията, подобрява възприятията, включително и тези, необходими за правилното, точно и навременно възприемане и оценяване на пътната среда от ученика.

Поради важността на анализаторите при обучението по безопасност на движението по пътищата е необходимо да се следи състоянието на рецепторите на учениците на база периодично провеждана диагностика. Например състоянието на цветното зрение (далтонизъм).

Много важно е да се следи нивото на развитие на цвето усещането, бинауралния слух, двигателните реакции, пространственото ориентиране и др.

В тази възраст продължава развитието на перцептивните умения на база сензорните еталони.

При организиране на наблюдения в практически уроци вниманието на учениците трябва да бъде насочено и поддържано към взаимоотношенията водач-път-автомобил-пешеходци.

Качества на вниманието, които трябва да се възпитават в обучението по безопасност на движението, като елементи на защитния механизъм на ученика:

- Устойчивост на вниманието.
- Обем на вниманието.
- Разпределеност на вниманието.
- Подвижност на вниманието.
- Концентрация на вниманието.
- Разсеяност.

В обучението по безопасност на движение по пътищата важно място заемат и понятията свързани с елементите на пътната среда, пътната сигнализация и др.

Условията за успешно формиране на тези понятия изискват:

- Наличие на подходяща учебна среда, осигуряваща възможност за наблюдение на изучаваните явления или обекти. - Да се „извикат” в съзнанието на ученика старите представи и понятия, като основа за изграждане на новите. - Последователност при преподаване на новите знания.
- Осигуряване на условия за сравнение.
- Осигурена връзка между теорията и практиката в учебния процес.
- Изясняване на връзките и зависимостите на новото понятие с другите, вече изградени представи и понятия.
- Формиране на определение за новото понятие или разширяване на съществуващо вече определение.

IV. Теми, очаквани резултати и нови понятия

Област на компетентност	Тематично направление	Тема	Очаквани резултати и нови понятия
Пътна среда.	Ориентиране при пътуване.	Карта на пътищата в България и автомобилна навигация.*	Може да избере маршрут по карта на пътищата в страната от едно населено място до друго. Може да обясни особеностите на маршрута. Може да обясни как се избира маршрут с GPS навигация. <i>*Пътна карта, навигация.</i>
	Моторни превозни средства на две колела.	Мотопед.	Може да обясни устройството и действието на двутактов двигател. <i>*Мотопед.</i>
Правила и култура на поведение	Пътна сигнализация.	Пътни знаци за оказване на направления, посоки, обекти и др., допълнителни табели.*	Може да назове правилно знаците. Може да обясни тяхното действие.
	Конфликти на пътя.	Скорост. Пътнотранспортни произшествия.	Може да обясни защо скоростта най-често става причина за пътнотранспортно произшествие, Може да разграничи видовете пътнотранспортни произшествия: с участие и без участие. Може да даде определение за несъобразена скорост. <i>*ПТП, несъобразена скорост.</i>
Перцептивни умения за безопасно поведение на пътя.	Зрение бе- и на зопасност движение.	Сензорни харак- на теристики зрението.*	Може да направи сензорна характеристика на своето зрението, включително и цветното зрение. <i>*Цветово виждане.</i>

VI. Необходими връзки и взаимодействия

При изпълнението на планираните дейности, комисията осъществява взаимодействие с класните ръководители и учителите по БДП, с експерта от РУО, който отговаря за дейностите, свързани с възпитанието и обучение по БДП, със сектор „Пътен контрол“ на ОД на МВР и с обществени и граждански организации, осъществяващи инициативи по БДП, както и с родителите на учениците.

VII. Очаквани резултати от дейността на комисията. Срокове, форма и отговорно лице за отчитане на дейността

В резултат от дейностите на комисията да се осигури по-безопасна среда за децата и учениците. Важен резултат от дейността е да се създаде култура на безопасно движение по пътищата и безопасно управление на моторни превозни средства.

Анализ на пътната обстановка около СУ „Христо Ботев” с. Габаре

Във връзка с началото на учебната 2025/2026 година и осигуряването на безопасни условия за придвижване на учениците, ВИКБДП извърши преглед на организацията на движението в района на училището - сигнализация, маркировка, съоръжения за безопасност, режим на паркиране. В района на училището няма поставени знаци „Внимание, деца!“ и пешеходни пътеки – тип „Зебра“, а близо до входа на училищния двор – няма възвишение за намаляване на скоростта на преминаващите автомобили. На тротоара пред входа на училищния двор има поставени парапети, които ограничават безпрепятственото излизане на учениците на уличното платно.

В близост до училището улицата не е главна, заради които трафикът на автомобили по тази улица не интензивен, но постоянно има движение на автомобили. Това налага непрекъснато напомняне на учениците да се придвижват с повишено внимание и да спазват правилата за движение.

НАЧАЛЕН ИНСТРУКТАЖ
С УЧЕНИЦИТЕ ОТ СУ „ХРИСТО БОТЕВ“ – С. ГАБАРЕ
БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕ ПО ПЪТИЩАТА

1. При идване и тръгване от училище учениците са длъжни да спазват правилата по БДП.
2. Учениците от първи и втори клас се придружават от родителите, III-VII клас се движат по безопасен маршрут до училище, съгласуван с родители и учители.
3. Да пресичат внимателно на определените за целта места.
4. При излизане от двора на училището да не тичат, да пресичат улиците след внимателно оглеждане, да не се качват в превозни средства на непознати.
5. При управление на велосипед да се спазват правилата по БДП.
 - Движете се по вътрешната част на тротоара, колкото се може по-далеч от платното за движение.
 - Движете се плътно вляво по улици без тротоар и срещу движението на насрещните автомобили.
 - Преминвайте по пешеходната пътека с внимание, макар да имате предимство.
 - Пресичайте само на зелена светлина на светофара, като отново се огледате в двете посоки.
 - Когато пресичате – първо се огледайте наляво, после надясно и по средата на улицата пак наляво.
 - Никога не пресичайте улицата тичайки, между паркирани коли и пред спрял на спирка автобус.
 - При натоварено кръстовище, помолете по-възрастен от вас човек да преминете с него, ако сте в начален етап на обучение.
 - Не преминавайте пред и зад спряло превозно средство, защото нямате видимост.
 - Не играйте около спрели и паркирали автомобили.
 - Не играйте на пътното платно и по кръстовищата, а на определените за това места.
 - Не излизайте внезапно на уличното платно.
 - Помнете, че на пътя има агресивни водачи на пътни превозни средства, които застрашават вашата сигурност.
 - Не излизайте на улицата с велосипед преди да сте сигурни, че е изправен (звънец, спирачки, фар отпред и светлоотразител отзад) и го управлявате отлично. Облечени сте с необходимите предпазни средства и към дрехите ви има прикрепени светлоотразителни елементи.
 - Карайте велосипед на разрешените за това места.
 - Винаги носете предпазна каска, когато карате велосипед.
 - Когато управлявате вашия велосипед или тротинетка трябва да знаете, че е опасно да се движите успоредно с друг велосипедист и близо до моторно превозно средство и да се държите за него. Движете се плътно в дясно на платното за движение и подавайте сигнал с ръка преди да завиете или спрете.

Вслушвайте се в съветите на вашите родители, когато ви разясняват основните правила за движение по пътя. Вярвайте им! Те най-много от всички желаят да опазят вашия живот и здраве!

Всички ученици са длъжни да спазват правилата за БДП!

**ИНСТРУКТАЖ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ СУ „ХРИСТО БОТЕВ“ – С. ГАБАРЕ
ЗА ПРИДВИЖВАНЕ КАТО ПЕШЕХОДЦИ
ПРЕЗ ЕСЕННО – ЗИМНИЯ ПЕРИОД НА ГОДИНАТА**

Най-заstraшени да бъдат блъснати от автомобил през есенно-зимния период са пешеходците. В основната рискова група попадат пешеходци носещи тъмни връхни дрехи, както и имащите опасния навик да пресичат пътното платно където и да било, без да изчакват преминаването на приближаващите автомобили. Пешеходците са най- заstraшени в периода от настъпването на сумрака и през цялото времетраене на вечерта. Най-много злополуки с тях стават между 17.00 и 20.30 ч. Причините най-често са съчетание на несъобразена скорост на водачите при движение на фарове и неправилно движение и присъствие на пешеходците на платното в същия момент.

1. НЕ ИЗБЪРЗВАЙТЕ ДА ПРЕСЕЧЕТЕ ПЛАТНОТО!

Много улици в населените места са без осветление и се налага преминаване пеш по неосветени маршрути. По възможност пресечете платното там, където е осветено. Ако ви предстои пресичане на място, където няма осветление, и в същия момент виждате фарове на приближаващ автомобил, в интерес на Вашата лична безопасност е **ДА ГО ИЗЧАКАТЕ ДА ПРЕМИНЕ** и тогава да пресечете. Не забравяйте, че шофьорът на приближаващия автомобил не Ви вижда в същия момент, в който Вие виждате фаровете на автомобила му, а **ЗНАЧИТЕЛНО ПО-КЪСНО**, когато вече **НЕ МОЖЕ ДА СПРЕ И ВИ ПРЕДПАЗИ!** Предпазливо би трябвало да действате и когато пресичате осветен участък.

2. ПАЗЕТЕ СЕ ОТ ЗАСТИГАЩИ ВИ АВТОМОБИЛИ! СЛОЖЕТЕ СВЕТЛООТРАЗИТЕЛНА ЖИЛЕТКА!

На мнозина се налага да изминават километри пеш вечер, в тъмнината, защото няма удобен обществен транспорт. Между малките градове и съседните близки села вечер се движат пеш много хора. Те дори не подозират големия риск да бъдат блъснати от застигащи ги автомобили, движещи се в същата посока. В най-голяма опасност са пешеходците, които вървят неправилно – отдясно и то по платното. Шофьорът на застигащия ги автомобил ги вижда много късно, когато вече не може да направи спасителна маневра или да спре. Рискът е още по-голям, когато пешеходецът е с тъмни дрехи /трудно забележим/, а шофьорът има срещу себе си фаровете на насрещен автомобил. Тогава той може да Ви забележи едва когато е на около 25 метра от Вас. Затова, ако се движите пеш в населено място по улица без тротоари, или извън населено място, още при поява в далечината на фарове на приближаващ автомобил в една от двете посоки, тогава **НЕЗАБАВНО ИЗЛЕЗТЕ ОТ ПЛАТНОТО** и изчакайте отминаването на автомобила. Не разчитайте погрешно, че шофьорът на застигащия ви автомобил **ЩЕ ВИ ВИДИ И ЩЕ ВИ ЗАОБИКОЛИ!** Жертвите на тази лъжлива увереност са предостатъчно. Приближава ли автомобил – излезте извън очертанията на платното- на банкета и дори по-далече!

Изключително важно за безопасността на пешеходците, водачите на каруци, мотопеди в тъмната част от денонощието да носят **СВЕТЛООТРАЗИТЕЛНИ ЖИЛЕТКИ!**

3. НЕ СЕ ОПИТВАЙТЕ ДА СПИРАТЕ АВТОМОБИЛИ!

Ако вървите извън населено място по тъмно, не се опитвайте да спирате автомобили “на автостоп”. При тези опити, ръкомахайки, Вие несъзнателно навлизате по-навътре в платното и се излагате на опасност да бъдете блъснати от автомобила, който се опитвате да спрете. При това шофьорите не са склонни да спират и вземат случайни пътници, особено по тъмно

4. ОБОЗНАЧЕТЕ СЕ, ЗА ДА БЪДЕТЕ ВИДИМ ПО-ОТДАЛЕЧЕ!

Ако е неотложно и неизбежно да вървите пеш по-тъмно, направете нещо нестандартно за вашата безопасност. Важно за Вашата безопасност и тази на децата Ви дрехите да са с вградени светлоотразителни елементи /„котешки очи“/ За да бъдете видими за шофьорите отдалече, при липса на светлоотразителна жилетка, по възможност, облечете светла върхна дреха. Велосипедистите са длъжни при движение по тъмно, извън населените места и при намалена видимост да носят светлоотразителни жилетки. Ако нямате подходяща дреха, може да носите светъл, добре забележим лек предмет. Така ще бъдете видим достатъчно отдалече. Много необходимо е да осигурите такива жилетки и на децата си, за да са в безопасност, когато отиват и се връщат от училище

5. БЪДЕТЕ ПРЕДПАЗЛИВИ НА ХЛЪЗГАВА НАСТИЛКА!

Не избързвайте и не започвайте припряно пресичане на заснежено или заледено пътно платно, дори да ви се струва, че приближаващият автомобил се движи твърде бавно. В този момент неговият реален спиращ път е значително удължен. При съчетание с намалена от снеговалеж или мъгла видимост шофьорът ще ви забележи непосредствено пред автомобила си, когато е в НЕВЪЗМОЖНОСТ ДА ВИ ПРЕДПАЗИ. Не забравяйте и това, че вие пресичате заледеното и заснежено платно значително по-бавно, а в стремежа си да бързате можете да се подхлъзнете и паднете пред автомобила. Много често пешеходците биват блъскани, когато от заснежен, непочистен тротоар внезапно слизат на платното, в опасната зона на автомобил, чийто водач е в невъзможност да спре.

6. НЕ БЪДЕТЕ ПРИПРЯНИ НА АВТОБУСНАТА СПИРКА!

Когато заедно с много други хора чакате автобуса на спирката, не се втурвайте към него още преди да е спрял. Площта за чакане е най-често заледена. Блъскайки се с останалите, може да се подхлъзнете и да попаднете под колелата на спирация автобус. Същото се отнася и за опитите за догонване на потеглящ автобус. Вечер шофьорът на автобуса трудно може да забележи на огледалото за обратно виждане опита за качване в последния момент. При слизване от автобуса не се насочвайте веднага да пресичате платното пред него, защото така ще се окажете в опасната зона на автомобил, който в този момент го заобикаля.

Изчакайте автобусът да потегли и тогава потърсете мястото за правилно пресичане, при добра видимост в двете посоки.

7. ОСИГУРЕТЕ СИ ДОБЪР ОБЗОР И ВЪЗПРИЕМАНЕ НА ШУМА ПРИ СНЕГОВАЛЕЖ!

Дебелите и тежки върхни дрехи, вдигнатите яки, шаловете и шапките правят пешеходците по-бавни и трудно повратливи. Това ограничава възможностите им да наблюдават обстановката по пътя или улицата както, примерно, през лятото. Ушанката и шалът на пешеходеца му пречат да чуе шума на двигателя на приближаващ автомобил, звукът допълнително се поглъща от обилния снеговалеж и снежната покривка. Затова бъдете нащрек и по възможност си осигурете максимално добро възприемане на шумовете от превозните средства.

8. ПРИ ОБИЛЕН СНЕГОВАЛЕЖ И ПРИБЛИЖАВАЩ АВТОМОБИЛ ИЗЛЕЗТЕ ИЗВЪН ПЛАТНОТО!

Движещите се пеш при обилен снеговалеж са още по-трудно забележими за шофьорите – и поради снежната пелена пред фаровете, и поради побелелите им върхни дрехи. В такава ситуация, за да не стане злополука, е много важно пешеходците да напуснат платното или изчистената ивица от него до отминаването на приближаващ отпред или отзад автомобил. Подобна е ситуацията и при гъста мъгла.

Запомнете добре, че шофьорите на приближаващите автомобили Ви виждат далеч по-късно, отколкото предполагате. Затова по-добре бъдете извън платното докато отминат!

Изготвил плана:

/Председател на ВИКБДП/